

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پایان نامه کارشناسی ارشد
رشته روان شناسی گرایش عمومی

مقایسه هوش هیجانی و سبکهای دلبستگی در زوجین متقاضی طلاق
وسازگار

پژوهشگر:

فاطمه صالح نیا

استاد راهنما:

دکتر رسول روشن

استاد مشاور:

دکتر عباس علی الهیاری

آبان ۱۳۸۹

آیین‌نامه حق مالکیت مادی و معنوی در مورد نتایج پژوهش‌های علمی

دانشگاه تربیت مدرس

مقدمه: با عنایت به سیاست‌های پژوهشی و فناوری دانشگاه در راستای تحقق عدالت و کرامت انسانها که لازمه شکوفایی علمی و فنی است و رعایت حقوق مادی و معنوی دانشگاه و پژوهشگران، لازم است اعضای هیأت علمی، دانشجویان، دانش‌آموختگان و دیگر همکاران طرح، در مورد نتایج پژوهش‌های علمی که تحت عناوین پایان‌نامه، رساله و طرح‌های تحقیقاتی با هماهنگی دانشگاه انجام شده است، موارد زیر را رعایت نمایند:

ماده 1- حق نشر و تکثیر پایان‌نامه/ رساله و درآمدهای حاصل از آنها متعلق به دانشگاه می باشد ولی حقوق معنوی پدید آورندگان محفوظ خواهد بود.

ماده 2- انتشار مقاله یا مقالات مستخرج از پایان‌نامه/ رساله به صورت چاپ در نشریات علمی و یا ارائه در مجامع علمی باید به نام دانشگاه بوده و با تایید استاد راهنمای اصلی، یکی از اساتید راهنما، مشاور و یا دانشجو مسئول مکاتبات مقاله باشد. ولی مسئولیت علمی مقاله مستخرج از پایان‌نامه و رساله به عهده اساتید راهنما و دانشجو می باشد.

تبصره: در مقالاتی که پس از دانش‌آموختگی بصورت ترکیبی از اطلاعات جدید و نتایج حاصل از پایان‌نامه/ رساله نیز منتشر می‌شود نیز باید نام دانشگاه درج شود.

ماده 3- انتشار کتاب، نرم افزار و یا آثار ویژه (اثری هنری مانند فیلم، عکس، نقاشی و نمایشنامه) حاصل از نتایج پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرح‌های تحقیقاتی کلیه واحدهای دانشگاه اعم از دانشکده‌ها، مراکز تحقیقاتی، پژوهشکده‌ها، پارک علم و فناوری و دیگر واحدها باید با مجوز کتبی صادره از معاونت پژوهشی دانشگاه و براساس آئین‌نامه‌های مصوب انجام شود.

ماده 4- ثبت اختراع و تدوین دانش فنی و یا ارائه یافته‌ها در جشنواره‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی که حاصل نتایج مستخرج از پایان‌نامه/ رساله و تمامی طرح‌های تحقیقاتی دانشگاه می باشد، باید با هماهنگی استاد راهنما یا مجری طرح از طریق معاونت پژوهشی دانشگاه انجام گیرد.

ماده 5- این آیین‌نامه در 5 ماده و یک تبصره در تاریخ 87/4/1 در شورای پژوهشی و در تاریخ 87/4/23 در هیأت رئیسه دانشگاه به تایید رسید و در جلسه مورخ 87/7/15 شورای دانشگاه به تصویب رسیده و از تاریخ تصویب در شورای دانشگاه لازم‌الاجرا است.

آیین نامه چاپ پایان نامه (رساله) های دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس

نظر به اینکه چاپ و انتشار پایان نامه (رساله) های تحصیلی دانشجویان دانشگاه تربیت مدرس، مبین

بخشی از فعالیت های علمی - پژوهشی دانشگاه است بنابراین به منظور آگاهی و رعایت حقوق

دانشگاه، دانش آموختگان این دانشگاه نسبت به رعایت موارد ذیل متعهد می شوند:

ماده ۱: در صورت اقدام به چاپ پایان نامه (رساله) ی خود، مراتب را قبلاً به طور کتبی به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اطلاع دهد.

ماده ۲: در صفحه سوم کتاب (پس از برگ شناسنامه) عبارت ذیل را چاپ کند:

«کتاب حاضر، حاصل پایان نامه کارشناسی ارشد/ رساله دکتری نگارنده فاطمه صالح نیا در رشته روانشناسی عمومی است که در سال ۱۳۸۹ در دانشکده علوم انسانی دانشگاه تربیت مدرس به راهنمایی جناب آقای دکتر رسول روشن، مشاوره جناب آقای دکتر عباسعلی اللهپاری از آن دفاع شده است.»

ماده ۳: به منظور جبران بخشی از هزینه های انتشارات دانشگاه، تعداد یک درصد شمارگان کتاب (در هر نوبت چاپ) را به «دفتر نشر آثار علمی» دانشگاه اهدا کند. دانشگاه می تواند مازاد نیاز خود را به نفع مرکز نشر در معرض فروش قرار دهد.

ماده ۴: در صورت عدم رعایت ماده ۳، ۵۰٪ بهای شمارگان چاپ شده را به عنوان خسارت به دانشگاه تربیت مدرس، تأدیه کند.

ماده ۵: دانشجو تعهد و قبول می کند در صورت خودداری از پرداخت بهای خسارت، دانشگاه می تواند خسارت مذکور را از طریق مراجع قضایی مطالبه و وصول کند؛ به علاوه به دانشگاه حق می دهد به منظور استیفای حقوق خود، از طریق دادگاه، معادل وجه مذکور در ماده ۴ را از محل توقیف کتابهای عرضه شده نگارنده برای فروش، تأمین نماید.

ماده ۶: اینجانب فاطمه صالح نیا دانشجوی رشته روانشناسی عمومی مقطع کارشناسی ارشد تعهد فوق و ضمانت اجرایی آن را قبول کرده، به آن ملتزم می شوم.

نام و نام خانوادگی: فاطمه صالح نیا

تاریخ و امضا: ۹۰/۱۰/۱۵

تأییدیه هیأت داوران حاضر در جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

اعضای هیأت داوران نسخه نهایی پایان نامه خانم فاطمه صالح نیا تحت عنوان « مقایسه هوش هیجانی و سبکهای دلبستگی در زوجین متقاضی طلاق و سازگار » را از نظر فرم و محتوی بررسی نموده و پذیرش آن را برای تکمیل درجه کارشناسی ارشد پیشنهاد می کند.

اعضای هیأت داوران	نام و نام خانوادگی	رتبه علمی	امضاء
استاد راهنما	دکتر رسول روشن	استادیار	
استاد مشاور	دکتر عباسعلی اللهیاری	استادیار	
استاد ناظر	دکتر رضا پورحسین	استادیار	
استاد ناظر	دکتر رسول کاظم زاده طباطبایی	دانشیار	
نماینده شورای تحصیلات تکمیلی	دکتر رسول کاظم زاده طباطبایی	دانشیار	

تقدیم به :

مادره به پاس تمام محبت‌های بی نهایت و زحمات بی دریغش

تقدیم به :

همسر به پاس یاری و صبوریهای بی پایانش که اگر

نبود بی شک این پروژه به سرانجام نمی رسید.

سپاس و تشکر از اساتید گرامی که اینجانب را در انجام این پروژه یاری کردند:

- جناب آقای دکتر رسول روشن که زحمت استاد راهنمایی اینجانب را پذیرفتند.

- جناب آقای دکتر عباس علی اللهیاری استاد مشاور ارجمند.

- از جناب آقای دکتر کاظم رسول زاده طباطبایی کمال تشکر را دارم که در تمام سالهای

تحصیل دانشگاهی اینجانب همواره استاد و مشوق من بوده و بی دریغ از راهنمایی های ایشان بهره برده ام.

چکیده :

آمار بالای طلاق در چند دهه اخیر در جهت بررسی عوامل تاثیر گذار در طلاق محقق را براین داشت تا تحقیقی با هدف مقایسه رابطه هوش هیجانی و سبک های دلبستگی در زوجین متقاضی طلاق و سازگار اجرا نماید . طرح حاضر توصیفی و از نوع علی - مقایسه ای می باشد که در دو گروه از زوجین متقاضی طلاق و سازگار باروش نمونه گیری دردسترس انتخاب ، و آزمون هوش هیجانی و سپس آزمون سبک های دلبستگی به عمل آمد .حجم نمونه ۷۳ زوج متقاضی طلاق و ۷۳ زوج سازگار می باشد .

ابزار سنجش هوش هیجانی پرسشنامه بارآن بوده و به منظور سنجش سبک های دلبستگی از آزمون سبک های دلبستگی بزرگسالان هازن و شیور استفاده گردید .داده های جمع آوری شده با استناد از روشهای آماری و آزمون های Z, t مورد تجزیه وتحلیل قرار گرفت .

نتایج تحقیق نشان داد بین سبکهای غالب دلبستگی زنان ومردان متقاضی طلاق و سازگار تفاوت معناداری وجود ندارد.همچنین سطح خود آگاهی هیجانی در زوجین متقاضی طلاق درمقایسه با زوجین سازگار لزوما در سطح پایین تری برخوردار نمی باشد واینکه ارتباط بین دو متغیر هوش هیجانی وسبکهای دلبستگی دردو گروه نمی تواند پیش بینی کننده طلاق باشد.در نتیجه برای تبیین پدیده طلاق باید متغیرهای دیگری مدنظر قرار گیرد.

از دیگر نتایج آزمون می توان عنوان نمود که بین هوش هیجانی وسبکهای دلبستگی دوسوگرا دردو گروه اندکی ارتباط منفی وجود دارد یعنی افرادی که دارای سبک دلبستگی دو سوگرا هستند از هوش هیجانی کمتری برخوردارند اما در کل بین هوش هیجانی وسبک های دلبستگی دو گروه ارتباط معناداری وجود ندارد.لذا ضروری است به منظور بررسی علل طلاق دربین زوجین ایرانی متقاضی طلاق به دنبال عوامل تاثیر گذارتر از عوامل درونی نظیر این دو متغیر بود.

۱. کلید واژه ها :

هوش هیجانی - سبک های دلبستگی - زوجین متقاضی طلاق - زوجین سازگار

فهرست مطالب

فصل اول: مقدمه و بیان مساله

۱-۱ مقدمه	۲
۱-۲ بیان مساله	۴
۱-۳ ضرورت پژوهش	۷
۱-۴ اهداف پژوهش	۸
۱-۵ سوالات پژوهش	۸
۱-۶ فرضیه های پژوهش	۹
۱-۷ متغیرهای پژوهش	۹
۱-۸ تعاریف نظری متغیرهای پژوهش	۱۰
۱-۹ تعاریف عملیاتی متغیرهای پژوهش	۱۱

فصل دوم: گستره نظری و پیشینه پژوهشی

۱-۲ هوش هیجانی	۱۳
۱-۲-۱ توجهات اخیر به هوش هیجانی	۱۴
۱-۲-۲ سابقه نظری مفهوم هوش هیجانی	۱۵
۱-۲-۱-۲ دیدگاه توانایی	۱۶
۱-۲-۲-۲ دیدگاه شخصیتی _ اجتماعی _ هیجانی	۲۲
۱-۲-۳-۲ دیدگاه مختلط	۲۷
۱-۲-۳ تحول هیجان	۲۸
۱-۲-۳-۱ تحول بیان هیجان	۲۹

- ۳۱..... ۲-۳-۱-۲ تحول فهم هیجان
- ۳۲..... ۳-۳-۱-۲ تحول تنظیم هیجان
- ۳۴..... ۴-۱-۲ الکسیتیمیا
- ۳۷..... ۱-۴-۱-۲ دانش هیجانی
- ۳۸..... ۲-۴-۱-۲ الکسیتیمیا ونقص درانتقال اطلاعات
- ۴۰..... ۵-۱-۲ سنجش هوش هیجانی
- ۴۰..... ۱-۵-۱-۲ ارزیابی هوش هیجانی در نوجوانان
- ۴۱..... ۲-۵-۱-۲ ارزیابی هوش هیجانی در بزرگسالان
- ۴۲..... ۲-۲ **دلبستگی**
- ۴۲..... ۱-۲-۲ مفهوم شناسی دلبستگی
- ۴۵..... ۲-۲-۲ شکل گیری دلبستگی در نوزادان
- ۴۷..... ۳-۲-۲ دلبستگی در نوجوانی و بزرگسالی
- ۴۸..... ۴-۲-۲ مقایسه دلبستگی کودک و بزرگسال
- ۵۰..... ۵-۲-۲ مفاهیم اصلی نظریه دلبستگی
- ۵۰..... ۱-۵-۲-۲ مدل های درونکاوی
- ۵۱..... ۲-۵-۲-۲ سیستم های رفتاری دلبستگی
- ۵۲..... ۳-۵-۲-۲ فعال کننده ها و پایان دهنده ها
- ۵۳..... ۶-۲-۲ تبیین های نظری دلبستگی
- ۵۳..... ۱-۶-۲-۲ نظریه های روانپویشی
- ۵۶..... ۲-۶-۲-۲ نظریه یادگیری
- ۵۷..... ۳-۶-۲-۲ دیدگاه تحولی_شناختی
- ۵۸..... ۴-۶-۲-۲ نظریه کردار شناسی
- ۶۱..... ۷-۲-۲ نظریه بالبی درمورد دلبستگی

- ۸-۲-۲ سبکهای دلبستگی ۶۴
- ۹-۲-۲ عوامل موثر بر سبکهای دلبستگی ۶۶
- ۱۰-۲-۲ واکنش نسبت به جدایی از موضوع دلبستگی ۶۷
- ۱۱-۲-۲ روش های سنجش دلبستگی ۶۸
- ۱-۱۱-۲-۲ سنجش دلبستگی در نوزادان ۶۸
- ۲-۱۱-۲-۲ روشهای سنجش در دوران کودکی (۷-۳) ۷۱
- ۳-۱۱-۲-۲ روش های سنجش دلبستگی بزرگسالان ۷۲
- ۳-۲ آسیب شناسی ازدواج ۷۴
- ۱-۳-۲ خشنودی در خانواده و عوامل موثر بر آن ۷۵
- ۲-۳-۲ طلاق و عوامل موثر بر آن ۷۸
- ۱-۲-۳-۲ عوامل اجتماعی ۷۹
- ۲-۲-۳-۲ عوامل شخصی ۸۰
- ۳-۲-۳-۲ عوامل ارتباطی ۸۱
- ۳-۳-۲ خانواده در اسلام ۸۳

فصل سوم : فرایند روش شناختی پژوهش

- ۱-۳ طرح پژوهش ۸۶
- ۲-۳ جامعه پژوهش ۸۶
- ۳-۳ حجم نمونه و روش نمونه گیری ۸۶
- ۴-۳ ابزارهای پژوهش ۸۷
- ۱-۴-۳ پرسشنامه هوش هیجانی باران (EQI) ۸۷
- ۲-۴-۳ آزمون سبکهای دلبستگی بزرگسالان (هازن و شیور، ۱۹۸۷) ۹۰
- ۵-۳ روند اجرای پژوهش ۹۲
- ۶-۳ شیوه تجزیه و تحلیل ۹۲

فصل چهارم: نتایج

- ۱-۴ اطلاعات جمعیت شناختی..... ۹۴
- ۲-۴ اطلاعات توصیفی متغیرهای اصلی پژوهش..... ۱۱۴
- ۳-۴ نتایج بدست آمده در چارچوب فرضیه های پژوهش..... ۱۱۷

فصل پنجم : بحث و نتیجه گیری

- ۱-۵ تفسیر نتایج..... ۱۲۸
- ۲-۵ محدودیت های پژوهش..... ۱۳۶
- ۳-۵ پیشنهادهای پژوهشی..... ۱۳۶
- فهرست منابع فارسی..... ۱۳۷
- فهرست منابع انگلیسی..... ۱۴۰
- چکیده انگلیسی..... ۱۴۴

فصل اول

مقدمه و بیان مساله

خانواده به عنوان یک واحد به ظاهر کوچک اجتماعی، از ارکان عمده نهاد های اصلی هر جامعه به شمار می رود. در واقع هر خانواده را باید خشت بنای جامعه و کانون اصلی حفظ سنت و رسوم و ارزشهای والا و مورد احترام وشالوده مستحکم مناسبات پایدار اجتماعی و روابط خویشاوندی، مبداء بروز و ظهور عواطف انسانی و کانون صمیمانه ترین روابط میان افراد و پرورش فکر و اندیشه و اخلاق و تعالی روح انسانی به شمار آورد، تمدن جدید که در پرتو تمام تلاشهای بشری و دستاورد های علوم تجربی حاصل شد، چهره انسانی را تغییر داد. دستاوردهای مدنی و صنعتی و همچنین رنجهایی که غالب آنها از مدنیت جدید و مدرنیسم نشئات میگیرد، هر روزه بر شمار بیماریهای روانی و ناهنجاری های رفتاری افزوده می شود و متأسفانه در همین مسیر، قویترین پیوندهای انسانی را در مستحکم ترین قرارگاه آن یعنی نظام ریشه دار خانواده در معرض تهدیدی جدی قرار می دهد. روز به روز کارایی خانواده در تحقق وظایفش کمرنگ تر می شود و این سلامت جامعه را تهدید می کند، زیرا اختلال در کارایی خانواده مشکلاتی را در منظومه خانواده ایجاد می کند و در صورت تشدید مشکلات، خانواده را به سمت فروپاشی خانواده ضمن برهم زدن تعادل روانی - عاطفی افراد خانواده و جامعه، منجر به بروز بسیاری از آسیب های اجتماعی می گردد. (عامری ، ۱۳۸۱)

طلاق خواه به عنوان یکی از علل یا معلول نا بهنجاری های اجتماعی به نوبه خود معلول تعامل های نامناسب بین زوج هاست. بروز طلاق یک مشکل جهانی محسوب می شود و در فرهنگ اسلامی یکی از مغبوض ترین حلال هابه شمار می رود. پیامدهای سوء طلاق بر پیکر اجتماع و پدید آیی نابسامانی متعاقب آن برای زن و شوهر وفرزندانش و نیز کسانی که به نوعی به آن مرتبط می باشد در ابعاد مختلف روانی، اقتصادی و اجتماعی حائز اهمیت است. پدیده طلاق یک پدیده چند جانبه^۱ و دارای علل متعدد^۲ می باشد می باشد. یعنی دارای ابعاد درون فردی^۳ و بین فردی^۴ و علل روانشناختی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و ... می باشد طلاق بنا به اظهار "ساروخانی" (۱۳۷۶) نخست یک

^۱.Multi-dementional

^۲.Multi-factorial

^۳.Intra-personal

^۴.Inter-personal

پدیده روانی است زیرا بر تعادل روانی نه تنها دو انسان بلکه فرزندان و بستگان، دوستان و نزدیکان آنان اثر می گذارد. از عوامل تاثیر گذار بر طلاق می توان به عوامل اجتماعی، شخصی و عوامل رابطه ای اشاره کرد. (برنشتاین، ۱۳۷۷) یکی از عوامل موثر بر روابط زناشویی که تاثیرگذار بر روابط بین فردی ۲ نفره می باشد هوش هیجانی است که در ۴ سطح و توانایی: ادراک و هیجان، تسهیل هیجانی افکار، فهم هیجان و مدیریت هیجان عنوان میگردد. (مایروسالووی، ۱۹۹۷، به نقل از کافتسیوس^۵، ۲۰۰۴) با توجه به اینکه ممکن است مشکلات ارتباطی زمینه ساز اصلی همه اختلافات باشد و همچنین شایع ترین مشکل که توسط زوجها ی ناراضی مطرح می شود عدم موفقیت در برقراری ارتباط مثبت و موثر است. (برنشتاین و برنشتاین، ۱۹۸۹) در این پژوهش سعی بر این است که ارتباط هوش هیجانی در میزان طلاق و روابط زوجین متقاضی طلاق مورد بررسی قرار گیرد. گروه دیگر از عواملی که بر روابط زناشویی تاثیر می گذارد عوامل شخصی اند، یکی از این عوامل سبک دلبستگی^۶ می باشد که تحقیقات بسیاری در این باره انجام شده است. (رضازاده، ۱۳۸۱) دلبستگی یک پیوند عاطفی است که با تمایل به جستجو و در مجاورت یک فرد یا شیء ماندن، بویژه در موقعیات های استرس زا مشخص می شود (بالبی^۷، ۱۹۶۹)، نقل از کولین، ۱۹۹۶). دلبستگی در سه سطح ایمن^۸، ناایمن اجتنابی^۹ و ناایمن مضطرب-دوسوگرا^{۱۰} نمودار می شود. کافتسیوس (۲۰۰۴) اظهار می دارد که دلبستگی ایمن با توانایی های تسهیل، فهم و مدیریت هیجان رابطه مثبت دارد. دلبستگی نا ایمن با تسهیل هیجان و دیگر توانایی های هیجانی رابطه منفی دارد. براساس یافته های موجود دلبستگی ایمن با هوش هیجانی رابطه مثبت دارد و دو سبک دیگر دلبستگی یعنی دلبستگی اجتنابی و دلبستگی مضطرب - دو سو گرا دارای رابطه منفی با هوش هیجانی هستند (کیم^{۱۴}، ۲۰۰۵) با توجه به آنچه گفته شد اینگونه به نظر می رسد که هوش هیجانی در ارتباط با دلبستگی ایمن می تواند در کاهش میزان طلاق نقش مهمتری داشته باشد. از آنجا که تحقیقی در ارتباط با هوش هیجانی و سطوح دلبستگی بطوری که همزمان این دو

^۵.Kafetsios,K..

^۶.Emotional intelligence

^۷.Bowlby,y

^۸.Secure

^۹.Avoidant

^{۱۰}.Anxiouis-ambivalent

متغییر ازدواجین متقاضی طلاق مورد بررسی قرار دهد موجود نبود لذا محقق مصمم گردید که این موضوع را مورد بررسی قرار دهد.

۱-۲- بیان مساله

هوش هیجانی طی دهه گذشته بطور قابل توجهی نظر عموم را به خود جلب کرده است. مایرو همکاران (۲۰۰۲) هوش هیجانی را به عنوان مجموعه ای از توانایی ها تعریف کرده اند که تسهیل کننده ادراک بیان، جذب، فهم و تنظیم هیجان است. بعلاوه رشد فکری و عاطفی را برمی انگیزد. (مایر و سالووی ۱۹۹۷، مایر و همکاران ۲۰۰۰). (مایر و سالووی ، ۱۹۹۷ ، به نقل از کافتسیوس، ۲۰۰۴) خاطر نشان کردند که هوش هیجانی شامل ۴ توانایی است:

- توانایی دریافت عواطف در خود و دیگران (ادراک و هیجان)

- توانایی ادراک هیجان به منظور استفاده در دیگر فرآیندهای ذهنی (تسهیل هیجانی افکار)

- فهمیدن و علت یابی اطلاعات هیجانی و اینکه هیجانها چگونه با هم ترکیب می شوند و از طریق تعامل و ارتباطات گسترش می یابند (فهم هیجان)

- توانایی پذیرش هیجانها و تعدیل کردن آنها در خود و دیگران (مدیریت هیجان) (قنبری پیر کاشانی، ۱۳۸۵).

دلبستگی یک پیوند عاطفی است که با تمایل به جستجو و در مجاورت یک فرد یا شیء ماندن، بویژه در موقعیات های استرس زا مشخص می شود. (بالبی، (۶) ۱۹۶۹ ، نقل از کولین، ۱۹۹۶). اولین رابطه عاطفی و رابطه ای که در الگوی رفتاری بعدی منعکس می شود بین کودک و مراقب او شکل می گیرد (دی الیا، ۲۰۰۱) که این رابطه عاطفی موجب ایجاد دلبستگی کودک به مادر می شود (بالبی، ۱۹۶۹). مفهوم دلبستگی بیانگر تمایل کودک به برقراری یک رابطه نزدیک با افراد خاص احساس ایمنی بیشتر در حضور این افراد است (هیلگارد و اتکنیسون ، ۱۹۸۳). کاپلان (۱۹۹۴) دلبستگی را یک پیوند عاطفی می داند که بین کودک و مراقب او شکل می گیرد. از دیدگاه بالبی رابطه دلبستگی نخستین و قطعی است و در انسان تقریباً از ماه هفتم ظاهر می شود و کنش اصلی

تکاملی آن محافظت از خود در برابر مورد تهاجم قرار گرفتن، کنش حمایتی و اجتماعی شدن است (منصور و دادستان، ۱۳۷۶). رفتار دلبستگی هم ناشی از آمادگی فطری نوزاد وهم ناشی از یادگیری و سایر عوامل محیطی است. (هولمز، ۱۹۹۳ به نقل از فرهادی ۱۳۸۳). بالبی و اینزورت (۱۹۸۳) دلبستگی را پیوند عاطفی پایداری می دانند که با تمایل به جستجو، مجاورت و حفظ فاصله با یک نگاره خاص در شرایط استرس زا مشخص می شود (کولین، ۱۹۹۶) اینزورت و همکاران (۱۹۷۸ به نقل از سیمپون و همکاران ۱۹۹۲) براساس آزمون موقعیت ناآشنا سه نوع دلبستگی را در کودکان شناسایی کردند که عبارتند از: دلبستگی ایمن (ریخت B)، دلبستگی نا ایمن اجتنابی (ریخت A) و دلبستگی مضطرب - دو سوگرا (ریخت C). از آنجایی که دلبستگی در تمام طول زندگی پابرجا مانده و تحت اشکال مختلف متجلی می شود (منصور و دادستان، ۱۳۶۹) کودکان ایمن تبدیل به بزرگسالانی می شوند که گرم، متکی به یکدیگر و پاسخگو به ارتباطند. کودکان نا ایمن با دو سو گرایی یا اجتناب به والدینشان پاسخ می دهند و تبدیل به بزرگسالانی می شوند که همین رفتار را با نزدیکانشان دارند (برگ - گروس ۱۹۹۷) سبک دلبستگی ایمن با سازگاری مناسب و انعطاف پذیری در برابر تجارب هیجانی و تحمل رویدادهای استرس زا بدون در هم شکستن توسط آنها ارتباط دارند (کوپر، کولینز، شیور ۱۹۹۸) از سوی دیگر سبک دلبستگی اجتنابی با حفظ فاصله هیجانی از دیگران یا حفظ فاصله از مواجهه با استرسها ارتباط دارد. (هازن و شیور، ۱۹۸۷، میکولینسر، اورباچ، ایوانلی ۱۹۹۸) جهت گیری مضطرب دو سو گرا با فرار هیجانی در تعامل های اجتماعی (سیمپسون ۱۹۹۰ به نقل از کیم، ۲۰۰۵) و احتیاط مفرط با منابع استرس رابطه دارد. (میکولینسر و همکاران ۱۹۹۸) موضوع دلبستگی از زوایای مختلفی مورد پژوهش قرار گرفته است مثلاً هازن و شیور درباره دلبستگی و عشق رمانتیک ۱۹۸۷ و درباره دلبستگی و کار حرفه (۱۹۹۰)، سیمپسون و همکاران درباره دلبستگی و اضطراب آزمایشگاهی (۱۹۹۰)، هردویتز و همکاران درباره دلبستگی و مشکلات بین شخصی (۱۹۹۳)، کوپک و هازن (۱۹۹۱) درباره دلبستگی و ازدواج به پژوهش پرداخته اند. کار بروی سبک های دلبستگی رابطه آنها را با هوش هیجانی و همچنین تفاوت های فردی و پردازش عاطفی - شناختی رویدادها نشان داده است (کولین، ۱۹۹۶، کوپک و اسکیری ۱۹۸۸، میکولینز و فلوریان ۲۰۰۱، رولز، سیمسون، استیونز ۱۹۹۸). دلبستگی ریشه های درون فردی ستیزه های هیجانی بزرگسال که بیان کننده دفاع های هیجانی مرتبط با دلبستگی نا ایمن است را نشان می دهد (بالبی ۱۹۶۹، ۱۹۸۹) سبک دلبستگی بزرگسال نیز استراتژی ها و قوانین شناختی و

عاطفی که تعیین کننده واکنشهای هیجانی در افراد است را نسان می دهد و افراد با سبک دلبستگی ایمن، مضطرب - دو سوگرا و اجتنابی استراتژی های متفاوتی در تنظیم عواطف و پردازش اطلاعات هیجانی بکار می برند. (شیور، کولینز و کلارک ۱۹۹۶ کافتسیوس ۲۰۰۴) شواهد فراوانی برای رابطه بین سبک دلبستگی و ادراک هیجانی وجود دارد. (برینگن و رابینسون، ۱۹۹۱). کارهای اخیر بر روی دلبستگی بزرگسالان نیز سوگیری سبک های مختلف دلبستگی در ادراک هیجان را نشان داده است (ماگای، دیستل و لیکر، ۱۹۹۵). ماگای و همکاران (۱۹۹۵) دریافتند که افراد ایمن در رمزگشایی تظاهرات هیجانی چهره ای دقیقترند در حالیکه افراد اجتنابی در رمزگشایی هیجانی نمره کمتری بدست آوردند (کافتسیوس، ۲۰۰۴). با توجه به آمار رو به افزایش طلاق تا کنون عوامل شخصیتی، اجتماعی، فرهنگی و... متعددی از سوی صاحب نظران مورد بررسی قرار گرفته است. از آنجایی که با توجه به بررسی که محقق نموده است در خصوص عوامل متعدد طلاق دو عامل مورد بحث (سبکهای دلبستگی و هوش هیجانی) در بین زوجین متقاضی تا کنون کمتر بحث و بررسی گردیده است محقق را بر آن داشت در عوامل تاثیر گذار بر طلاق این دو عامل را مورد بررسی قرار دهد.

۱-۳- ضرورت پژوهش:

مردم به دلایل بسیاری ازدواج می کنند که عشق یکی از مهم ترین آنهاست اما آمار بالای طلاق در بسیاری از کشورها و نیز در کشور ما در سالهای اخیر موید این مساله است که اگر عوامل و مسایل بسیاری در ازدواج مورد توجه قرار نگرفته است عشق به تنهایی نمی تواند تضمین کننده تداوم دایمی زندگی باشد طلاق دارای اثرات زیانبار و خیمی بر زوجین و نیز فرزندان آنهاست . بدون شک با افزایش طلاق آمار زنان بی سرپرست ، فرزندان بی سرپرست - دختران فراری - دختران آسیب دیده - کودک آزاری و ... افزایش می یابد که در این صورت با جامعه ای مملو از آسیب های اجتماعی متنوع که روز به روز نیز افزایش می یابد مواجه هستیم.

آمار بالای طلاق در سطح شهرستان شهریار با جمعیت بالغ بر ۱/۴۰۰/۰۰۰ نفری در سال ۸۹ با ۴۰۰۰ نفر مشخص گردیده و این شهرستان را در این مورد دومین شهرستان در سطح استان تهران معرفی می نماید. این مساله محقق را بر این داشت که در این زمینه به تحقیق بپردازد همچنین با توجه به وجود عوامل متعدد در بروز طلاق ، سبک های دل بستگی به دلیل اینکه ریشه در دوران کودکی فرد داشته و نوع دل بستگی فرد به عنوان یک عامل مهم در ساختار خانواده بوده و همچنین هوش هیجانی که نوع ارتباط زن و مرد را که از عوامل مهم دیگر در بروز طلاق میباشد را مشخص می کند را بررسی می نماید. تا زمینه لازم برای پیشگیری و احیانا درمان بوجود آید. با توجه به اینکه تحقیقی در ارتباط با هوش هیجانی و سبک دل بستگی بصورتی که همزمان این دو تغییر را در زوجین متقاضی طلاق مورد بررسی قرار دهد موجود نبود لذا محقق مصمم گردید که این موضوع را مورد بررسی قرار دهد.

۴-۱-اهداف پژوهش:

هدف اصلی: مقایسه رابطه هوش هیجانی و سبک های دلبستگی در زوجین متقاضی طلاق و سازگار

علاوه بر هدف فوق اهداف زیر را نیز میتوان به عنوان هدفهای فرعی مطرح نمود:

- ۱- مقایسه رابطه بین هوش هیجانی و سبکهای دلبستگی در دو گروه زوجین متقاضی طلاق و سازگار.
- ۲- مقایسه متغیرهای هوش هیجانی و سبک های دلبستگی در زنان و مردان.

۵-۱-سئوالات پژوهشی:

- ۱- هوش هیجانی و سبک های دلبستگی زنان و مردان متقاضی طلاق چه تفاوتی با زنان و مردان سازگار دارد؟
- ۲- چه تفاوتی بین سبکهای دلبستگی و هوش هیجانی زنان و مردان متقاضی طلاق وجود دارد؟
- ۳- چه تفاوتی بین سبکهای دلبستگی و هوش هیجانی زنان و مردان سازگار وجود دارد؟
- ۴- چه تفاوتی بین همبستگی هوش هیجانی و سبکهای دلبستگی در دو گروه وجود دارد؟